

absurdū valde z impossibile: cū ipm esse qd est de^o sit pfectissimū: cōplerissimum: hñs i se oēs plenitudinē. quōd possit h^{ic} esse: quōd tale eē indigeret h^{ic} esse: z alio eē pducto ab ipō de nihilo: Ergo cludit q^{uod} de us q^{uod} est ipm eē p se subsistens: pduxit totū eē mūdi de nō eē absq^{ue} aliq^{uod} sui indigētia.

Quod de^o q^{uod} est suū eē pduxit mūdum de nouo z nō ab eterno: neq^{ue} esse mūdi ē eter nū: sed nouū.

Titulus. xix.

Et q^{uod} duo sūt esse. vnū qd est ipm esse nō acceptū de non eē. z aliud qd nō ē ipm eē: s^{ed} ē acceptū d nō esse de nihilo: qd i infinitū elongat a pmo eē. et h^{ic} z ditiōes oppositas pmi eēt pbatū est. Rursus etiā q^{uod} eē pductū d nihilo: est sūme ineq^{ue}litate ipi esse qd ē ipsūmet esse. Et itez. q^{uod} de^o q^{uod} est suū esse: pduxit mūdū absq^{ue} sui indigētia de nō eē volūtarie z non naturalr. et oib^{us} istis patet: q^{uod} taliter debebat pducī de nō esse volūtarie z nō naturalr. Sequitur et oib^{us} istis: q^{uod} taliter debebat pducī esse mūdi: vt manifestaret ois ineq^{ue}litas. z taliter: q^{uod} p eē mūdi nulla apparet indigentia ipsius dei. nec intelligi nec cogitari possit. Que qdē indigentia si esset: destrueret totale eē dei et suam pfectionē. Sed potius vt cognoscere^t sūma liberalitas z bonitas ipsi^{us}: et q^{uod} sine mundo h^{ab}eret suū pfectū esse. Et iō mūdū pduxit de nouo z non ab eterno.

Quia si mūdus esset pductus ab eterno z nō de nouo. et ipse nō pcederet mundum duratiōe. tunc iā notaret inter deū z mūdū aliqua eq^{ue}litas in eternitate. Et p^{ro} nō notaret q^{uod} ipse deus indigeret mūdo: z nō potuisset esse sine mundo. Et etiā q^{uod} naturaliter z ex necessitate pduxerit mūdū: z nō ex mera sua volūtarie z liberalitate. Et omnia ista sunt absurdissima: et incōgrua ipi esse excellētissimo dei. Si autē mūdus sit pductus de nouo: et ipse pcessit mūdū duratiōe: totū oppositū significat et de/ notatur: et excellētia z nobilitas z pfectio ipsius esse dei manifestant. Et q^{uod} de^o non pduxit mūdū ptra seipm. z ipm pduxit p modū artis intelligendo z volēdo. Ita cōcludit: q^{uod} pduxit eo modo q^{uod} magis cōueniebat excellentissimo esse dei: et etiā eē mūdi. z q^{uod} deo neq^{ue} mūdo repugnet. Et

p^{ro}sequens nō sūt eternus: sed de nouo factus. Aliter pduxisset mūdū p seipm. Neq^{ue} ppter h^{ic} in esse dei est aliq^{uod} nouitas. neq^{ue} aliq^{uod} eē nouū vel nouūz velle. q^{uod} ab eterno voluit pducere mūdū in eē reali al tero ab ipō z de nō eē. Et voluit ab eter/ no q^{uod} mūdus pduceret p illū modum: p quē mag^{is} suū esse excellētissimū z pfectis/ simuz manifestaret: et apparet z distin/ gueret ab illo eē de nihilo pducto. Iō ab eterno voluit q^{uod} suū esse pcederet esse mū di: et h^{ic} duratiōe. q^{uod} aliter cōtra se voluis/ set. Ergo ab eterno voluit q^{uod} tunc pduce retur quando pductus est.

Quod ipm eē qd est de^o pduxit totū esse mūdi ppter finē pncipale z ppter seipm.

Titulus. xx.

Quoniam autē pbatū est infallibilit^{er} z est vtz q^{uod} de^o pduxit mūdū de nihilo p modū artis. z sicut arti/ fer domuz. Et q^{uod} ois artifex opat q^{uod} opat p^{ro}pt aliq^{uod}: z ppter aliq^{uod} finē z in/ tentionē. Et iō necesse ē z impossibile ali ter esse: q^{uod} ipse sūm^{us} artifex de^o produxerit mūdū totū p^{ro}pt aliq^{uod} finē et ppter aliq^{uod} intentionē. Et iō q^{uod} nihil erat pte/ ter ipm. iō nō potuit producere mūdū p^{ro} pter aliq^{uod} aliū q^{uod} p^{ro}pt seipz. Nō ei po tuit producere mūdū p^{ro}pt nō eē. q^{uod} ppter esse. Ergo ppter semetipm q^{uod} solū est esse. Rursus etiā q^{uod} esse de nihilo pductuz: nō potuit esse sp^{iritus} p^{ro}pt esse: qd nunq^{uam} ha buit nō esse: cum nō sint nisi ista duo eē. q^{uod} vnū est p^{ro}pt aliud. Sed cū ipse de^o nul lo mō indiget mūdo. quōd q^{uod} ipse fecit mun dū p^{ro}pt semetipm: Dicendū est: q^{uod} de us nō fecit mundum. ita q^{uod} ipse indigeret mundo: nec ipō eē pducto de nō esse. s^{ed} vt ipm esse pfectissimū z indeficiēs qd est de us sine sui diminiutiōe cōicabile alteri ex/ tra se: daret cōmunicando seipm. Et iō p duxit ipm esse nouū de nihilo: vt istud eē creatū participaret illud eternū esse. Nō quidē q^{uod} vnū eē mutaret in aliud eē. q^{uod} h^{ic} eēt ipossibile. Sed ipm eē de nihilo pduxit vniret ipi esse imutabili vt p^{ro}ficeret i eo: vt scz eēt ibi duo bona. scz ipm eē p/ ductum: z ipa cōicatio vel vnio seu p^{ro}ci/ patio ipsi^{us} esse excellētissimi z optimi: vt sic manifestaret sua liberalitas. q^{uod} sine in/

Ti. xvi. z. xvij.

Ti. xiiij. et. xvi.

Ti. xvij.

b

ipm
mag
py
ma
tia
imo
torus
ca no
re non
z esse
rū q
etiaz
lūm?
et z cō
manu
lēdo.
z de
i doo
et. Jē
ficere
biqz.
rali/
lita/
redi
rete/
nmi.
pdu/
con/
l. z iō
ra/
o de
inūt.
eo cō
lūm
z sui
est cō
et esse
esse z a
emiss/
lo alio
natura
ndū. q^{uod}
z istens
ndigent
dū q^{uod}

digentia sui voluit pducere aliud eē vt ei se cōdicaret. **H**ec idignit ipm eē qd ē de^o vt se cōdicaret alicui extra: s; sua mera libera litate se voluit cōdicare. **S**ic gey p ditiōib; istoz duoz eē: est pclusū q ipm eē mōdi est de nihilo pductū: eo qz ē d nō eē: necario est ordiatū ad aliud eē: qd n̄ venit de n̄ eē. z ē ppter ipm: et ipm eē qd ē de^o. eo qz ē pfectissimū: est finis z cōplemētū z pfectio alteri^o eē. **Q**z ipm eē mōdi de nō eē pducitū: respicit ipm eē qd ē de^o. et ligat cū eo triplici respectu et inuisibili ligamē.

Quoniam autē omne Titul^o. xxi. artificiatū vt dom^o necario ad tria respic. s. ad artificē pmo sic ad cāz efficientē. **S**ecō ad formā z similitudinē in intellectu artificis existentē: sic ad cām ex/emplarē. **T**ertio ad finē ppter quē dom^o facta est. **Q**uia g totū esse mōdi ē pductum a dō p modū artz et rei artificial. iō necario respicit deū sub triplici respectu. **P**rio respicit ipm sic suū artificē z cām efficientē. etiā respicit ipm tanq̄ cām exemplarē: hūc in se formā totū mundi ab eterno. **T**ertio tanq̄ cām finale ppter quā est. **C**ām at naturalē nō respicit mūd^o. qz de nihilo est. et sic esse mōdi nihil aliud respicit nisi deū. iō tot^o mūd^o est a deo: z fm deū: z ppter deū. et de^o est cā mūdi efficiens: exemplarē z final. z sic pducit mōd; ex se: fm se: z ppter se.

De cōpatione istoz duoz esse ad duo nihil et ad duo nō esse. Titulus. xxij.

Quoniam autē duo sunt esse realia z existentia in rez natura. vnū eternū: z aliud nouū. **E**t qz eē respicit nō eē z nihil tāq̄ suū oppositū et inimicū. **I**ō sicut sunt duo esse. ita cōsiderāda sūt duo non esse et duo nihil eis correspondētia. **U**nū nō esse seu nihil: opponit ipi eē eterno et ipm respicit. **A**liud nō eē z nihil: respicit ipm eē nouū: et eidē opponit et triat. **C**ōsiderā dū est q̄ diligent quō vnūquodq; istoz duoz esse: se habeat ad nō esse et ad nihil sibi oppositū. vn̄ aliter se h; nō eē et nihil ad p̄mū eē eternū. alit ad ipm esse nouū. **Q**uia ipz eē eternū pcedit nō eē z ad nihil sibi oppositū. et iō est p̄mū de vtilitate ex se ipō. **E**t iō qz est p̄mū q̄ nō eē sibi oppo-

sitū. z h; possessionē p̄mitat: i infinitū eē pellit nō eē et nihil. et p p̄ns sine mensura se extēdit. et iō n̄ esse et nihil nullū p̄nt h̄re locū in ipō esse. qz ipm esse occupat totū. eo qz est p̄mū. **S**icut etiā si nō esse z nihil esset p̄mū et pcederet esse: et h̄ret possessio nē p̄mitat: i infinitū se extēderet: z totū occuparet: et ipm eē nullū locū h̄ret. et sic totū eēt nō eē et nihil. et ipm nihil eēt eter nū. et esse nō h̄ret vn̄ veniret. qz ipm nō eē seu nihil nō pduceret aliqd. qz solū eē p̄t pducere esse: nec faceret ipm eē sibi oppositū. **Q**uia autē ipm esse p̄mū est. iō cū sint duo p̄ria opposita et vnū oppositū nūq̄ creat v̄l pducit: sed destruit et expellit i infinitū nō esse et nihil. **E**t iō qz nō ē nisi eē. ipm nō esse et nihil nō h̄nt vn̄ veniāt i ipō esse. qz non p̄nt venire de ipō esse. **E**t et h̄ necessario pcludunt et tali cōpatione: qz tale esse necessario h; i se: ex se et de se: de natura sua eē. et qd ē d̄ nō eē. i infinitū et sine mensura. **Q**m si aliqd deficeret ei qd p̄t puenire ad eē. h̄ iā nō eēt. et sic nihil posset eē i ipō esse. qd est ipossibile. **I**ō eē necessario est p̄mariū: absolutū a nullo dependēs: eternū: simplicissimū: actualissimū: pfectissimū et sūme vnū: imutatū z i mensurā. qz oīa ista p̄tinet ad esse: et nullo mō itellect^o itelligens ipm p̄t cogitare opposita istoz. imo ista sūt ita certa qz nullo mō p̄nt dubitari: nec p̄mū esse p̄t cogitari nō esse: et tale esse noiat deū. **E**t exinde pcludit necessario: qz esse qd ē de^o h; dēz p̄tatez: omne d̄niūz sup nō esse et sup nihil. et ista est p̄ma p̄rās z amor q̄ possit esse. z ista ē p̄ma cōpatio. **D**e cōpatione mōdi ad suū nō esse et nihil. Titulus. xxij.

Nunc restat videre q̄liter alterū esse se. scz esse mundi: se habeat ad nō esse et nihil. vn̄ manifestum est qz alio modo. imo opposito modo se habeat q̄ p̄mū esse. qn̄ non esse et nihil p̄cesserūt tale esse eis oppositū. et iō nō esse mūdi et nihil: p̄cesserunt esse ipsi^o mundi i p̄pria existentia. qz ipm eē qd nō est de^o: h; suūz p̄p̄riū nō eē et nihil. s; nō p̄t eē mōdi est i esse dei. qz tūc nō eē et nihil. n̄ p̄cessissent tale esse. **P**rio g nō esse habuit p̄matūz respectu esse mōdi: z esse mūdi sibi oppositū nō potuisset habuisse existētiā: nisi p̄mūz

Nota.

Ti. xiiii

esse qd ē de? (q̄ hz plenū impiū sup̄ nō eē: ex eo qz i esse dei ē realit̄ om̄e eē vt sup̄ p/ batū est) extraxisset mōm de tali nō esse z de tali nihil. qz p se nō potuit exire de nō eē cū sit ei? oppositū. z iō nisi ipm̄ de? q̄ est esse manuteneret z defenderet z inue z in cessanter p suā manū fortē: totū esse mōdi nō esset z ipm̄ nihil: statū rediret i nihil vñ extractū ē. Et iō esse mōdi sp̄ est in potentia ad nō esse de se: z sp̄ p̄ nō eē natura sua. Et qz nō eē z nihil: nullā resistēciam p̄nt facere z ipm̄ esse qd ē de?. iō seq̄tur qz esse qd est de?: hz om̄e p̄ceptū z om̄e im/ peritū: oēm prātē z dñū sup̄ nō eē et sup̄ nihil. Et iō p̄t sine q̄cūqz impedimēto: si ne q̄cūqz resistēcia facere q̄cūqz vult: z q̄c qd sibi placet solo velle de nō esse z de ni/ bil: et pducere i esse reali. z p̄ nō sine fa/ tigatiōe z sine labore. qz velle nō est fatiga ri qñ nllā sit resistētia. Et exinde seq̄tur qz totū esse mōdi est tāq̄s nihil i respectu dī Ergo iā habem? deū n̄m fortissimū: oī/ potentē: eternū: infinitū: imutabilē et sū/ me vnū: q̄ nō p̄t nō eē: q̄ totūz mōm fecit de nihilo. Ergo cum tu hō sis p̄ncipalioz p̄ mōdi. seq̄tur qz tu es tot? pduct? z fact? de nō esse z de nihilo. Gaude ḡ. qz tu hēs tā nobilē: tā excellentē z oīporentē creato rē z ditorē. q̄ tā nobilē z excellentē crea turā sicut tu es: potuit facere de nihilo.

Uspatio duoz esse adduo lumīaria: z qz esse dei est tanq̄s sol: et esse mōdi ē tanq̄s luna et vmbra.

Titulus. xxiij.

Ecce q̄ quō habem? duo eē tanq̄s duo lumīaria magna. s. luminare mai? z lumīare min?. Prīmū est tanq̄s sol: z ē eternū z mai?. scdm̄ ē sic lu/ na: z ē mōdi z min?. Prīmū est tāq̄s sol. qz sicut luna de se nullū hz lumē: s. totū reci/ pit a sole. ita eē mōdi nullū hz esse de se: sed totū recipit de esse eterno. Et sic sol de se hz lumē. z nullū lumē recipit ab alio cor/ pore. z iō sp̄ plen? ē lumie: nūq̄s deficiens Ita p̄mū esse de se ip̄o hz suū esse: z a nul lo alio recepit suū esse: z sp̄ hz plenū esse: nunq̄s deficiens. Et sic p lumē qd videm? de nocte cogitā? lumen sol qd est occul tū de nocte. Ita p esse mōdi qd videm? co gitam? esse dei qd nō videm?. Et sicut lu men lune i p̄ntia sol? nihil apparet. sic esse

mōdi i p̄ntia ipsi? eē dei nihil apper. Et dū mag? appropinq̄t ad esse dei tūc min? ap paret. S. dū p se p̄siderat: tūc apper ma gnū esse. sicut lumē lune dū elongat a so/ le apparet mai?. Ita ḡ duo esse sunt duo lumīa intellect?. Prīmū ē lumē eternū in deficiēs. s. de?. scdm̄ ē lumē nouū. s. factū scz mūdus hñs tot radios q̄t sūt creatu/ re. Prīo lucet nob̄ obile lumē factū. s. mū dus: z ipm̄ possum? videre sine piculo et dāno oculoꝝ sic lumen lune. Et postea p istud lumen debile cogitā? aliud lumē fortissimū sol. s. dei. sic oculi nō p̄nt vide re lumē sol? directe p se sine destructiōe o/ culoꝝ. S. tū i luna bñ videm? lumē sol? sine dāno oculoꝝ. Ita oculi n̄i iteriores: nō p̄nt p se videre de directo ipm̄ esse dei eternū: luminosū z excellentissimū i h̄ mū/ do sine destructiōe oculoꝝ. Et iō eē mōdi ē sicut vmbra p quā possum? intueri z res/ picere ipm̄ eē eternū: qd est lumē z specu lū dīne essentīe infinitū z imēsum. Aliter est nob̄ videre ip̄ possibile: nisi sic sol p v̄m brā. Et sic sufficit ad p̄ns de ip̄o eē dupli ci: z de nō esse z nihil. z qz p̄mū esse est ia/ nua alioꝝ. Sequit̄ doctrīna de ip̄o viuere. z p̄mo qz viuere facit p se scdm̄ gra dum.

Titulus. xxv.

Distq̄s dictū ē

fundamētāl? cū dei adiutorio de esse. qd ē fundamētū z ia/ nua oīm. Nūc scdo loco dicem? de viuere. Sic aut̄ esse se hz ad viuere z ad senti re et itelligere. Ita viuere se hz ad sentire et itelligere. qz etiā eē iuēiri p̄t sine viuere z alijs. et iō facit p se p̄mū ḡdū. Ita viuere p̄t inueniri sepatim ab ip̄o sentire z itelli/ gere: et nō ecōuerso. nā oē qd sentit viuūt. s. n̄ om̄e qd viuūt sentit. Et etiā oē qd in telligit viuūt: s. nō ecōuerso. z viuere p̄t in ueniri sine sentire et sine itelligere: s. n̄ si ne esse. qz omne qd viuūt est. Et iō viuere facit p se scdm̄ ḡdū. vñ nobilē? est viuere q̄s eē tm̄. Iō oportet p̄siderare ipm̄ viuere p se: sicut p̄sideratū est ipm̄ esse p se.

Q, dupliciter pbat viuere esse in deo.

Titulus. xxvi.

Quoniam aut̄ esse repit sepatim p se in p̄mo ḡdu. Iō p̄sideram? ipm̄

b 2